

339.9:338.246.025.3(478)

TENDINȚE ACTUALE ÎN ECONOMIA MONDIALĂ ÎN CONTEXTEL ASIGURĂRII SECURITĂȚII ECONOMICE EXTERNE

Prof. univ. dr. hab. Boris CHISTRUGA, ASEM
bchistruga@ase.md

ORCID: 0000-0001-7312-9946

Drd. Roman CHIRTOAGA, ASEM
chirtoagar@gmail.com

ORCID:0000-0003-1956-1775

<https://doi.org/10.53486/econ.2021.117.136>

La etapa actuală a confruntărilor globale între marile puteri, problema asigurării securității economice naționale a devenit una stringentă și absolut necesară. Pornind de la interesele strategice și raportul de forțe la nivel global și regional, vom încerca să evaluăm tendințele economice principale, ce, în perspectivă, vor defini configurația mediului extern, în care Republica Moldova va lupta pentru asigurarea creșterii bunăstării cetățenilor săi în anii apropiați. În această lucrare, este propusă o abordare nouă în ce privește asigurarea securității economice externe a unui stat cu economie mică, zona intereselor economice prioritare, subliniind faptul că, și în plan regional, are loc o reconfigurare a raportului de puteri, care nu poate fi ignorată, se examinează căile de creștere economică a Republicii Moldova pe o perioadă îndelungată de timp.

Cuvinte-cheie: *economie mondială, creștere economică, securitate economică națională, globalizare, raport de puteri economice.*

JEL: F01, F51, F52, F63.

Introducere

În literatura de specialitate, se acordă o mare atenție analizei schimbărilor tectonice, care au loc, în etapa actuală, în economia mondială, cu impact major asupra raportului de puteri economice la nivelul global, precum și la cel regional. Pornind de la conceptul „Securitate-Dezvoltare” [21], menționăm că asemenea evoluții duc, inevitabil, la reconfigurarea raportului de puteri pe dimensiunea politico-militară, ceea ce generează o gamă de amenințări

339.9:338.246.025.3(478)

MAIN CURRENT TRENDS IN THE WORLD ECONOMY IN THE CONTEXT OF ENSURING EXTERNAL ECONOMIC SECURITY

Prof., Dr. Hab. Boris CHISTRUGA, ASEM
bchistruga@ase.md

ORCID: 0000-0001-7312-9946

PhD cand. Roman CHIRTOAGA, ASEM
chirtoagar@gmail.com

ORCID:0000-0003-1956-1775

<https://doi.org/10.53486/econ.2021.117.136>

At the current stage of global confrontations between the great powers, the issue of ensuring national economic security has become pressing and absolutely necessary. Starting from strategic interests and the balance of powers at global and regional level, we will try to assess the main economic trends, which will define in perspective the configuration of the external environment, in which the Republic of Moldova will struggle to increase the welfare of its citizens in the coming years. This paper offers a new approach to ensuring the external economic security of a small state, the area of priority economic interests, emphasizing that even at the regional level, there is a reconfiguration of power, which cannot be ignored while examining the ways of economic growth of the Republic of Moldova over a long period of time.

Keywords: *world economy, economic growth, national economic security, globalization, economic power ratio.*

JEL: F01, F51, F52, F63.

Introduction

Great attention is paid in literature to the analysis of tectonic changes, which take place, at present, in the world economy, with a major impact on the ratio of economic powers at the global level, as well as at the regional level. Starting from the concept of “Security – Development” [21], such developments inevitably lead to the reconfiguration of the balance of power on the politico-military dimension, which creates a range of new threats and challenges to

și provocări noi la adresa securității naționale a statelor implicate. Acest proces creează situația denumită în literatura de specialitate „capcana lui Tucicide” și determină confruntări majore între marile puteri, în care, pornind de la specificul situației, în prim-plan, se situează anumite instrumente economice. Prin urmare, pentru țările mici, precum Republica Moldova, o importanță deosebită o prezintă cunoașterea adecvată a mediului în care acestea, în perioada apropiată, își vor realiza atât imperatiile de dezvoltare și de securitate proprii, cât și problematica asigurării securității economice externe proprii.

Metode aplicate

În cadrul cercetării, s-a recurs la *metoda istorică, comparativă, analiza și sinteza*. În calitate de suport informațional, au fost utilizate documentele oficiale ale ONU, Uniunii Europene, datele statistice naționale și internaționale, publicațiile din edițiile de specialitate.

Rezultate obținute și discuții

În literatura de specialitate, au fost, deja, identificate unele trenduri de bază la nivel global: (1) deplasarea centrului economic mondial din America de Nord și, mai pe larg, spațiul Nord-Atlantic, spre Asia de Sud-Est; (2) schimbări majore în structura sectorului energetic, datorită avansării tehnologice respective. Reconfigurarea marilor puteri, în plan mondial, determină confruntări serioase atât în plan politic și militar, cât și în plan economic. Survin noi și noi dezechilibre, care constituie un pericol pentru țările lumii în contextul asigurării securității economice externe ale acestora.

Reconfigurarea marilor puteri în plan mondial. Un indicator de bază, în acest context, îl reprezintă diminuarea ponderii economice relative a SUA și a Occidentului, per ansamblu, în favoarea țărilor din regiunea Asiei de Sud-Est, în special, a Republicii Populare Chineze. Acest proces a intrat în faza activă la începutul anilor 2000 și de atunci, în linii generale, menține un ritm stabil.

În perioada 2000-2020, potrivit datelor Băncii Mondiale, ponderea relativă a PIB-ului SUA în cel global, calculat după nominal, s-a diminuat de la 25,5% la 20,6% și continuă trendul descrescător, iar ponderea Occidentului per ansamblu (calculat în formatul SUA + UE) a scăzut, în aceeași perioadă, de la 55% la 42%. Trendul dat este influențat prioritar de dinamica negativă a Uniunii Europene. Totodată, pon-

the national security of the states involved. This process creates the situation called in the literature as “Thucydides’ trap” and causes major confrontations between the great powers, in which, starting from the specifics of the situation, in particular economic instruments come to the fore. Therefore, for small countries, such as the Republic of Moldova, a special importance acquires adequate knowledge of the environment in which they will achieve their own development and security imperatives in the near future, as well as the very issue of ensuring their own external economic security.

Applied methods

Various methods as the *historical, comparative method, analysis and synthesis* were used in the research. The official documents of the UN, the European Union, national and international statistical data, publications from specialized editions were used as informational support.

Results obtained and discussions

The following basic global trends have been identified in literature: (1) the shift of the world economic centre from North America and, more broadly, the North Atlantic area to Southeast Asia; (2) the massive changes in the structure of the energy sector, due to the technological advances. The reconfiguration of the great powers in the world leads to serious confrontations both politically and militarily, as well as economically. New and new imbalances are emerging that are a danger to the countries of the world in the context of ensuring their external economic security.

Reconfiguring the great powers of the world. A key indicator in this context is the decline in the relative economic share of the US and the West as a whole, in favour of the countries of the South-East Asia region, in particular the People’s Republic of China. This process entered its active phase in the early 2000s and has since generally maintained a steady pace.

During the years 2000-2020, according to the World Bank, the relative share of US GDP in the global GDP, calculated by nominal, decreased from 25.5% to 20.6% and continues the slow downward trend. Also, the share of the West as a whole (calculated in the US + EU format) decreased over the same period from 55% to 42% (this trend is primarily influenced by the negative dynamics of the European

derea celor cinci economii principale ale Asiei de Sud-Est în PIB-ul global a crescut de la 17,8% la 28,4% [18].

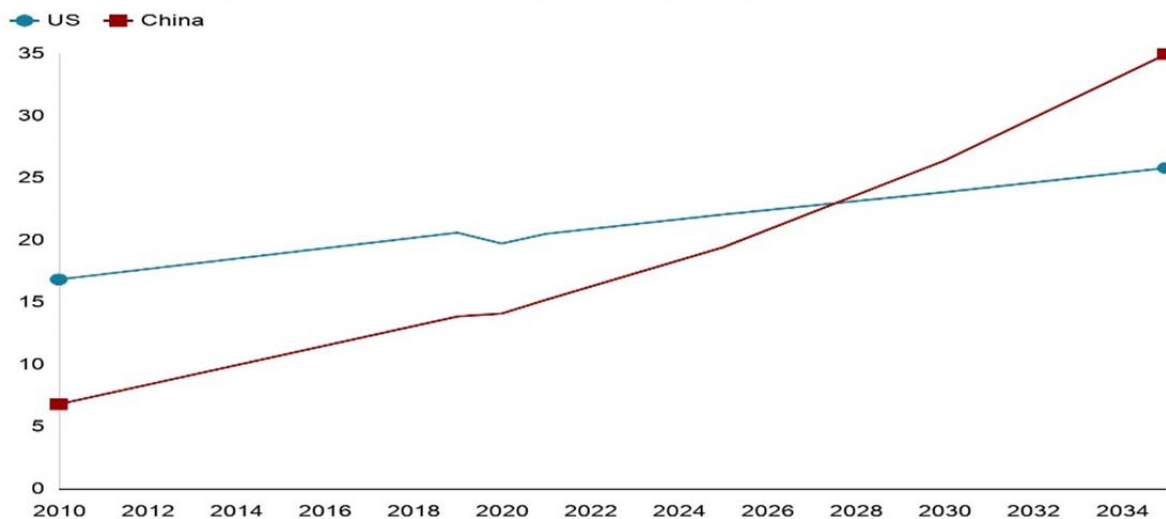
Prin urmare, potrivit unor pronosticuri, deja, în perioada 2027-28, China va depăși SUA, ca prima economie a lumii – după mărimea PIB-ului, iar țările E7 (economii emergente – China, India, Brazilia, Mexic, Rusia, Indonezia și Turcia), către anul 2030, vor depăși, la acest capitol, economiile G7 (Canada, Franța, Germania, Italia, Japonia, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord și Statele Unite ale Americii). La baza acestui proces, stau următorii factori obiectivi: diminuarea decalajului în productivitatea muncii cu țările Asiei de Sud-Est (rezultat al globalizării) și diferența în dinamicele demografice. Astfel, doar în perioada 2000-2017, ponderea populației SUA și UE, în cea globală, a scăzut de la 12,6% la 11,1%. Totodată, în aceeași perioadă, productivitatea muncii a crescut de peste 3 ori în China (de la 3.45 la 10.68\$ per oră) și India (de la 2.38 la 7.55\$ per oră), în raport cu creșterea de circa 23% în SUA (de la 50.51 la 65.51\$ per oră) și 29% în Germania (de la 47.25 la 66.71\$ per oră) [19].

Union). At the same time, the share of the five main economies of Southeast Asia in the global GDP increased from 17.8% to 28.4%. [18]

Therefore, according to some forecasts, already in the years 2027-28 China will surpass the USA as the world's largest economy – by size of GDP, and E7 countries (emerging economies – China, India, Brazil, Mexico, Russia, Indonesia and Turkey) by 2030 will exceed on this issue the economies of the G7 group (Canada, France, Germany, Italy, Japan, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and the United States of America). This process is based on the following objective factors: narrowing the gap in labour productivity with the countries of Southeast Asia (a result of globalization) and the difference in demographic dynamics. Thus, only during the period of 2000-2017 the share of the combined US and EU population in the global one decreased from 12.6% to 11.1%. At the same time, labour productivity increased more than threefold in China (from 3.45 to USD 10.68 per hour) and India (from 2.38 to USD 7.55 per hour), compared to a 23% increase in the United States (at 50.51 to USD 65.51 per hour) and 29% in Germany (from 47.25 to USD 66.71 per hour) [19].

US and Chinese economies 2010-2035

Gross domestic product in \$US trillions (constant prices)

Source: CEBR World Economic League Table 2021

BBC

**Figura 1. Dinamica PIB-lui SUA și al Chinei în anii 2010-2035 (trln.dol. SUA, preț. const.)/
Figure 1. GDP dynamics of the USA and China in the years 2010-2035 (USD, Const. Price)**

*Sursa: elaborată de autori în baza World Economic League Table 2021/
Source: developed by authors based on World Economic League Table 2021*

Creșterea economică rapidă a Chinei a asigurat și o creștere tot atât de rapidă a produsului intern brut pe cap de locuitor (PIB/per cap.) – 729 USD în anul 1990 și 8254 în anul 2019 [18], ceea ce îi oferă acesteia o piața internă în creștere, atrăgătoare pentru exportatorii străini și, prin urmare, o pârghie de influență economică viguroasă. Deja, în etapa actuală, piața chineză ocupă locul doi pe scara globală ca destinație pentru importuri, totalizând, în anul 2019, o valoare de 2069 mlrd. USD, vizavi de o valoare de 2568 mlrd. USD a importurilor realizate în SUA [13]. În consecință, în perioada 2015-19, corelația importurilor pe piața Chinei, comparativ cu piața SUA, a crescut de la aproximativ 70% la cca 80%. Această dinamică, probabil, va continua pe măsura dezvoltării economiei chineze și trecerii la modelul de creștere bazat pe consumul intern.

În decursul următorului deceniu, va fi contestată tot mai insistent supremația SUA în domeniul tehnologic, acesta fiind unul din pilonii de bază ai poziției de lider a hegemonului actual, care asigură nivelul înalt al competitivității economiei americane. Astfel, statul chinez întreprinde eforturi concentrate pentru sporirea potențialului tehnologic național. În cadrul programului „Made in China 2025” (primul din cele trei programe cu durata de 10 ani, planificate), inițiat în anul 2015, este planificată modernizarea radicală a capacităților tehnologice din 10 industrii-cheie (tehnologia informațională, robotica industrială, ingineria aerospațială, ingineria navală, transportul feroviar, industria auto, generarea energiei, mașinile și utilajele agrare, materialele strategice, preparatele farmacologice biologice), unul din scopuri fiind declarat direct: obținerea poziției de lider global la capitolul dezvoltării tehnologico-științifice. Acest program vizează direct piețele internaționale ale mărfurilor cu valoare adăugată mare, bazată pe capacitatea intelectuală, dominate, în prezent, de liderii ordinii globale și care reprezintă sursa principală de profit pentru industriile de export ale acestora. În același scop, guvernul de la Beijing investește masiv în dezvoltarea hub-ului de creare a inovațiilor din zona or. Shenzhen, conceput după modelul „Silicon Valley” din SUA. Rezultatele eforturilor se reflectă în dinamica poziției Chinei în cadrul Indicelui Global de Inovații. Astfel, în anul 2018, pentru prima dată, China a intrat în lista celor mai inovative țări ale lumii, iar în 2019, deja, a ocupat locul 14, întrecând-o pe Japonia [15].

China's rapid economic growth has also ensured an equally rapid growth in gross domestic product per capita (GDP / capita) – from USD 729 per year in 1990 to USD 8254 in 2019 [18], which gives it a growing domestic market, attractive to foreign exporters, and therefore a strong lever of economic influence. Already at this stage, the Chinese market ranks second globally as a destination for imports, totalling in 2019 a value of USD 2069 billion comparing with USD 2568 billion of US imports made in the USA [13]. Therefore, during the period of 2015-19, the correlation of imports to the Chinese market, compared to the US market, increased from about 70% to about 80%. This dynamic is likely to continue as the Chinese economy develops and shifts to a growth pattern based on domestic consumption.

Over the next decade, US supremacy in technology, one of the cornerstones of the current hegemon's leading position (which ensures the high level of competitiveness of the US economy) will be increasingly challenged. Thus, the Chinese state is making effort to increase the national technological potential. Within the “Made in China 2025” program (the first of the planned three 10 - year programs), initiated in 2015, the Chinese state aims to radically modernize the technological capabilities of 10 key industries (information technology, industrial robotics, aerospace engineering, engineering naval, railway transport, automotive industry, energy generation, agricultural machinery, strategic materials, biological pharmacology preparations), one of the purposes being directly declared: to obtain the position of global leader in terms of technological-scientific development. This program directly targets the international markets of high value-added goods, based on intellectual capacity, currently dominated by global order leaders and which are the main source of profit for their export industries. To the same end, the Beijing government is investing heavily in the development of the innovation hub in the city of Shenzhen, designed after the “Silicon Valley” model in the USA. The results of these efforts are reflected in the dynamics of the PRC's position within the Global Innovation Index. Thus, in 2018, China entered for the first time the list of the most innovative countries in the world, and in 2019 it already ranked 14th, surpassing Japan [15].

Odată cu sporirea potențialului lor economic, țările în curs de dezvoltare, exercită o presiune crescândă asupra sistemului de instituții și reguli existent, cu **scopul redistribuirii influenței, în special, a instituțiilor financiare internaționale**. Astfel, pe parcursul ultimilor ani, în cadrul FMI, continuă presiuni orientate spre reducerea cotei SUA și excluderea pachetului de blocaj deținut de statul american. Concomitent, se întreprind eforturi pentru crearea organismelor similare în afara influenței Occidentului – astfel, în anul 2014, la inițiativa Republicii Populare Chineze (RPC), a fost instituită Banca Asiatică de Investiții în Infrastructură, care este considerată, de mai mulți experți, drept concurent al Băncii Mondiale și al Băncii Asiatice de Dezvoltare [4]. Concomitent, China, tot mai activ, oferă credite altor state, pe bază bilaterală. Astfel, volumul resurselor financiare alocate în cadrul unor asemenea linii de creditare, în perioada 2014-2018, a ieșit la nivelul de 40-50 mld. USD pe an [10].

În sfera monetară, hegemonia dolarului SUA este contestată prin eforturile altor țări de a transfera realizarea decontărilor în cadrul tranzacțiilor comerciale internaționale bilaterale spre valute alternative. În special, procesul promovării euro, în acest rol, este încurajat activ de Comisia Europeană [11].

Diminuarea ponderii americane în economia mondială creează premise pentru contracția ponderii SUA și, în cheltuielile mondiale, pentru infrastructura de securitate. Astfel, ponderea SUA în cheltuielile globale pentru apărare, element principal al mecanismului de securitate și influență externă, în anii 2017-2019, s-a redus până la circa 30%, ceea ce reprezintă un minimum istoric în perioada de după Cel de-al Doilea Război Mondial. Trendul, cel mai probabil, va continua, pe fundalul dinamicii negative a ponderii relative a economiei americane. În plus, programul chinezesc de apărare are o anvergură fără precedent în ultimele decenii și, în comunitatea de experți militari, este considerat o provocare majoră la adresa dominației militare a Washingtonului.

Recunoașterea, de către elitele statului american, a situației alarmante pe dimensiunea asigurării Securității Economice Externe (SEE) apăruse, deja, la începutul anilor 2010. În acest sens, în perioada administrației Președintelui Barack Obama, ca o variație a strategiei adoptate în timpul Războiului Rece, au fost intensificate

As the economic potential of developing countries rises, they put increasing pressure on the existing system of institutions and rules in **order to redistribute influence, in particular, within international financial institutions**. Thus, during the last years, within the IMF, there are continuous pressures aimed at reducing the US share and excluding the blockade package held by the American state. At the same time, efforts are being made to create similar bodies outside the influence of the West – thus, in 2014, at the initiative of the PRC, the Asian Infrastructure Investment Bank was established, which is considered by several experts as a competitor of the World Bank and the Asian Bank of Development [4]. Also, China is increasingly active in lending to other states on a bilateral basis. Thus, the volume of finances allocated under such credit lines during the years 2014-2018 have risen to the level of USD 40-50 billion per year [10].

In the monetary sphere, the hegemony of the US dollar is challenged by the efforts of other countries to shift settlements in bilateral international trade transactions to alternative currencies. In particular, the process of promoting the euro in this role is actively encouraged by the European Commission [11].

The decline of the US share in the world economy creates premises for the contraction of the US share in global spending on security infrastructure. Thus, the US share in global defence spending, the main element of the mechanism of security and external influence, in 2017-2019, decreased to about 30% which is a historic low in the period after World War II. The trend will most likely continue, considering the negative dynamics of the relative share of the US economy. Moreover, China's defence program has been unprecedented in recent decades and is considered a major challenge to Washington's military domination.

The recognition by the US state elites of the alarming situation in terms of external economic security insurance had already appeared in the early 2010s. In this regard, during the administration of President B. Obama was adopted a variation of the strategy used during the Cold War, based on the efforts aimed to economically isolate China and other Eurasian rivals by creating regional preferential trade zones – with countries from the East Asian region (Trans-Pacific Partnership) and the European Union

eforturi concertate de izolare economică a Chinei și altor rivali eurasiatici, prin crearea zonelor de comerț preferențial cu țările din regiunea Asiei de Sud-Est (Parteneriatul Transpacific) și Uniunea Europeană (Parteneriatul Transatlantic), precum și prin susținerea UE în politica sa de extindere spre Est.

Îngrijorarea SUA în ce privește **problematika Securității Economice Externe** este reflectată și în documentele oficiale de planificare strategică ale statului american din 2017, care stabilesc următoarele direcții de acțiune în raport cu amenințările economice externe: (1) reformatarea sistemului de acorduri comerciale și investiționale; contracararea practicilor comerciale injuste; contracararea corupției în țările străine; modernizarea, în cooperare cu partenerii, a ordinii economice globale; extinderea accesului la piețele străine de desfacere pentru exporturile proprii; (2) păstrarea rolului de lider tehnologic și inovațional prin conștientizarea trendurilor mondiale în dezvoltarea științifică și tehnologică; atragerea și reținerea invențiilor și inovatorilor; (3) promovarea și protejarea Bazei inovaționale a securității naționale americane, prin conștientizarea și monitorizarea provocărilor din partea rivalilor străini; protejarea proprietății intelectuale de obținerea ei ilicită de către competitorii străini; restricționarea procedurilor de acordare a vizelor; protejarea datelor și infrastructurii conexe; (4) asigurarea dominației în sectorul energetic prin reducerea barierelor la export al produselor energetice; promovarea exporturilor; asigurarea securității energetice internaționale; asigurarea obținerii accesului universal la energie; consolidarea avantajului tehnologic deținut.

Încurajarea proceselor protecționiste pe anumite direcții vine în contradicție cu funcția hegemonului de a menține comerțul liber în Economia Mondială. Totodată, în ordinea ideilor expuse în prezenta teză, asemenea politici sunt bine motivate, din punctul de vedere al SEE. Un exemplu istoric, în acest sens, este prezentat de procesul pierderii pozițiilor de lider economic mondial, de către Imperiul Britanic. În pofida faptului erodării superiorității economice a acestuia față de competitorii noi, SUA și Germania, Londra a optat pentru menținerea politicilor de comerț liber, contrar mișcărilor protecționiste apărute în interior (Fair Trade League) [2], care i-au favorizat și mai mult pe rivalii săi. În sfârșit, începutul Primului Război Mondial a semnalat

(Trans-Atlantic Partnership), as well as by supporting the EU in its policy of enlargement to the East.

The US concern regarding the **issue of Foreign Economic Security** is also reflected in the US strategic planning documents, which sets out in 2019 the following directions of action in relation to external economic threats: (1) reformatting the system of trade and investment agreements; counteracting unfair trade practices; counteracting corruption in foreign countries; modernization, in cooperation with partners, of the global economic order; expanding access to foreign markets for own exports; (2) maintaining the role of technological and innovation leader by raising awareness of global trends in scientific and technological development; attracting and retaining inventions and innovators; (3) promoting and protecting the US national security innovation base, by raising awareness and monitoring the challenges of foreign rivals; protecting intellectual property from being illegally obtained by foreign competitors; restricting visa procedures, protecting data and related infrastructure; (4) ensuring dominance in the energy sector by reducing barriers to the export of energy products; promoting exports; ensuring international energy security; ensuring universal access to energy; strengthening the technological advantage held.

Encouraging protectionist politics in certain directions contradicts the hegemon's function of maintaining free trade in World economy. At the same time, in line with the ideas set out in this thesis, such policies are well motivated from the external economic security point of view. A historical example in this sense is presented by the process of losing the world economic leader position, by the British Empire. Despite the erosion of its economic superiority over its new competitors, the US and Germany, London opted to maintain free trade policies, contrary to the protectionist movements that emerged in the interior of the Empire (Fair Trade League) [2], which further favoured its rivals. Finally, the outbreak of World War I signalled the end of Pax Britannica and British hegemonic support for the international trading system [1].

Therefore, the mentioned global trend generates the rise of the confrontation between the current hegemon and the emerging powers, primarily China, which challenges its leading

sfârșitul Pax Britannica și suportului hegemonic britanic pentru sistemul comercial internațional [1].

Prin urmare, trendul global menționat generează acutizarea confruntării dintre hegemonul actual și forțele emergente, primordial China, care contestă rolul de lider al celui dintâi. Panta relativ moderată a trendului, fără schimbări drastice, definește caracterul acestei confruntări mai curând ca pe o competiție globală de lungă durată pe dimensiunea dezvoltării economice și SEE.

Cel de-al **doilea trend** de bază, în evoluția sistemului economic mondial, reprezintă schimbările majore în **structura sectorului energetic**, generate de avansările tehnologice actuale – cele de fracturare hidraulică, o serie de tehnologii de generare a energiei regenerabile, precum și cele de lichefiere a gazelor naturale. Aceste schimbări survin atât pe dimensiunea cererii, cât și pe cea a ofertei, precum și a logisticii de transport, având ca efect reconfigurarea distribuirii puterii economice la nivel global.

Astfel, potrivit estimărilor, în următorul deceniu, va avea loc creșterea consumului general de energie, precum și amplificarea rolului, în calitate de surse primare, al gazelor naturale și energiei regenerabile, în defavoarea petrolului și, în special, a cărbunilor. În acest sens, tehnologiile de extragere a gazelor naturale și a petrolului de șist au asigurat trecerea SUA de pe poziția celui mai mare importator al carburanților în lume spre cea a producătorului numărul unu, cu implicații majore pentru politica externă a Washingtonului. Odată cu soluționarea problemei insecurității energetice, economia americană a devenit și cea mai securizată și autosuficientă în lume. Acest fapt creează fundamentul pentru o schimbare radicală în politicile Washingtonului: se reduce drastic motivația de a se implica masiv în afacerile lumii externe, alta decât blocarea dezvoltării puterilor rivale, sarcină care necesită, primordial, instrumente economice. Concomitent, noile resurse energetice i-au oferit Washingtonului o pârghie importantă de acțiune asupra piețelor de produse energetice. În special, un impact semnificativ îl vor avea piețele de gaze naturale, care, datorită avansării tehnologiilor de lichefiere, în decursul anilor următori, vor trece de la un șir de piețe regionale izolate la o piață unică, globală, dirijată de legile cererii și ofertei, similară celei de petrol. În acest context, va fi diminuată importanța instrumentelor de

role. The relatively moderate slope of the trend, without drastic changes, defines the character of this confrontation rather as a long-term global competition focused mostly on economic development and external economic security.

The **second basic trend** in the evolution of the world economic system is the major changes in the **structure of the energy sector**, generated by current technological advances – hydraulic fracturing, a number of renewable energy generation technologies and liquefaction of natural gas. These changes occur on both the demand and supply sides, as well as in transport logistics, with the effect of reconfiguring the distribution of economic power globally.

Thus, it is estimated that in the next decade there will be an increase in overall energy consumption, as well as an increase in the role, as primary sources, of natural gas and renewable energy, to the detriment of oil and, in particular, coal. In this regard, natural gas and shale oil extraction technologies have ensured the US transition from the position of the world's largest fuel importer to that of the largest producer, with major implications for Washington's foreign policy. With the solution of the problem of energy insecurity, the American economy has become the most secure and self-sufficient in the world. This creates the basis for a radical change in Washington's policies: it drastically reduces the motivation to get massively involved abroad, other than blocking the rise of rival powers, a task that will require, primarily, economic instruments. At the same time, new energy resources have provided Washington with a strong lever in energy markets. In particular, the natural gas markets will have a significant impact. Due to the advancement of liquefaction technologies, in the coming years they will move from a series of isolated regional markets to a single, global market governed by the laws of supply and demand, similar to oil market. In this context, one can forecast the diminishing role of regional suppliers, previously dominated those markets in the absence of feasible alternatives.

In this context, Germany opted for another solution. It adopted the Energy Concept for EcoFriendly, Reliable and Affordable Energy, which was later complemented by a series of acts and ordinances under the "Energiewende" policy (energy transition) which provides for the creation by 2050 of its own capacities

influență, condiționată de dominarea furnizorilor regionali în lipsa de alternativă.

În favoarea altei soluții a optat, în acest context, Germania. Aceasta a adoptat Conceptul de energie pentru un consum de energie ecologic, fiabil și accesibil, complementat, ulterior, cu o serie de acte și ordonanțe, în cadrul politicii denumite „Energiewende” (tranziție energetică), ce prevede crearea, până în anul 2050, a capacităților proprii de generare a energiei regenerabile ecologice, care ar acoperi 60% din consumul intern de energie electrică, soldat cu sistarea activității surselor de energie atomică, deja, la nivelul anului 2022.

Practica istorică denotă că contradicțiile dintre liderul actual și concurentul său aflat în ascensiune pot fi soluționate pe două căi: 1) prin încorporarea noilor puteri în cadrul hegemonului colectiv și continuarea globalizării în sistemul, deja, reformatat, cu respectarea intereselor acestora, cum s-a procedat în anii 1970; 2) intensificarea conflictului și fragmentarea EM în câteva zone dominate de hegemoni regionali, situații create în perioada interbelică și, respectiv, în cea a Războiului Rece. Se vede că prima cale nu este viabilă: încorporarea Chinei, cu potențialul său economic comparabil cu cel al SUA, va solicita cedări, ce ar eroda rolul actual de hegemon al statului american, precum și se va solda cu avansarea economică chineză. În acest context, ca o evoluție mai reală, se întrevide apariția tendințelor de regionalizare a EM, într-o formă sau alta, în câteva subsisteme, în jurul unor centre regionale, principalele fiind SUA, UE și RPC.

Deși confruntarea principală dintre cei doi rivali, probabil, va avea loc în regiunea Asiei de Sud-Est, cel de-al **doilea teatru important de conflict**, în perspectivă medie, va rămâne **Europa de Est**, în care se află și Republica Moldova, precum și zona ei de interese economice prioritare. Acest conflict fiind generat de contradicțiile intereselor puterilor majore din regiune: ale UE (primordial, ale Germaniei), SUA și Rusiei. Esența acestora poate fi generalizată ca problema rolului și locului Rusiei în configurația geopolitică viitoare. Rusia, neavând un potențial propriu, primordial, o piață internă suficientă pentru formarea unui pol regional competitiv, are următoarele opțiuni sau combinații ale acestora: aderarea la zona UE, aderarea la zona Chinei, expansiunea în vederea formării polului propriu, asumarea poziției de „broker”

for generating ecological renewable energy, which would cover 60% of the internal electricity consumption, resulting in the cessation of the activity of atomic energy sources already in 2022.

Historical practice shows that the contradictions between the current leader and its rising competitor can be resolved in two ways: 1) by incorporating new powers into collective hegemony and continuing globalization within the reformed system, respecting their interests, as was done in the 1970s; 2) by conflict intensification and fragmentation of the world economy into several areas dominated by regional hegemonies, situations created in the interwar period and, respectively, in that of the Cold War. It is clear that the first path is not viable: the incorporation of China, with its economic potential comparable to that of the US, will require concessions, which would erode the current role of hegemon of the USA, and will result in further Chinese economic advance. In this context, as a more realistic scenario is seen the emergence of the trends of world economy regionalization of some form, in several subsystems, around some regional centres, the main ones being the USA, the EU and the PRC.

Although the main confrontation between the two rivals is expected to take place in the Southeast Asian region, **the second most important theatre of conflict**, in the medium term, will remain **Eastern Europe**, which also includes the Republic of Moldova, as well as its area of priority economic interests. This conflict is generated by the contradictions of the interests of the major powers in the region: the EU (primarily, Germany), the USA and Russia. Their essence can be generalized as the question of Russia's role and place in the future geopolitical configuration. Russia, not having its own adequate potential to match the EU and China, primarily an internal market sufficient for the formation of a competitive regional pole, has the following options or combinations of them: accession to the EU zone, accession to China zone, expansion to form its own pole, assuming the position of “broker” between the Chinese and European areas. Depending on the scenario, cooperation or confrontation will prevail in EU-Russia relations, with a significant impact on the region's economies.

Primarily, the result of the current confrontation will be determined by the dynamics of

dintre zonele chineză și europeană. În funcție de scenariu, în relațiile dintre UE și Rusia, vor prevala cooperarea sau confruntarea, cu un impact semnificativ asupra economiilor regiunii.

Totodată, rezultatul acestei confruntări va fi determinat de dinamica raportului de forțe în regiune, care, în condițiile lipsei conflictelor militare de proporții, se va rezuma primordial la raportul de putere economică, determinat de capacitatea rivalilor de realizare a imperativului dezvoltării. Prin urmare, prezintă interes prognozarea acestei dinamici în perspectiva medie, care ar putea contura arhitectura economiei regionale, prin prisma SEE, în condițiile căreia Republica Moldova își va realiza obiectivul dezvoltării sale economice, pe orizontul următorilor zece ani.

Pornind de la premisa că, în decursul următorului deceniu, nu vor fi implementate pe larg noi tehnologii, ce ar diminua radical costurile și timpul transportărilor, iar, respectiv, modelul gravitațional își va păstra corectitudinea, țările aflate în Zona Intereselor Economice Prioritare (ZIEP) a Republicii Moldova, pentru această perioadă, urmează să fie identificate, primordial, din numărul economiilor relativ mari situate în regiunile geografice, în care se află țara noastră: Germania, Italia, Polonia, România, Turcia, Ucraina, Rusia.

Potrivit pronosticului FMI, țările menționate vor înregistra diferite ritmuri de creștere, ale căror trenduri vor defini, în mod prioritar, evoluția raporturilor de putere economică la nivel regional. Astfel, în perioada 2020-2024, ponderea Germaniei, în PIB-ul regional al țărilor indicate, ar scădea nesemnificativ de la 42,7% la 42,1%, al Italiei – de la 21,8% la 19,9%, al Rusiei – de la 17,4% la 16,5%, al Poloniei – însă, ar crește de la 6,4% la 7,6%, al României – de la 2,6% la 2,9%, al Ucrainei – de la 1,3% la 1,8%, iar al Turciei va demonstra o creștere impresionantă – de la 7,6% la 9,5% [14].

Totodată, spre anul 2030, potrivit unor pronosticuri [6], în regiune, vor domina următorii lideri economici: Germania, cu un PIB de 4,3 tril. USD (în USD, 2016), Rusia – de 2,1 tril. USD, Turcia – de 1,7 tril. USD și Polonia – de 1 tril. USD. În perioada 2020-2030, potrivit pronosticului Băncii Mondiale, majoritatea țărilor indicate vor avea o dinamică demografică negativă moderată: populația Germaniei va scădea de la 83 191 la 82 259 mii de persoane, a Italiei – de la 60 172 la 58 580 mii, a Poloniei – de la 37 919 la 36 959 mii, a României – de la

the balance of powers in the region, which, given the lack of large-scale military conflicts, will be limited to the balance of economic power. Therefore, it is important to see this dynamic in the medium term, which could outline the architecture of the regional economy, through the lenses of external economic security, the medium in which the Republic of Moldova will achieve its goal of economic development over the next ten years.

Starting from the premise that during the next decade, no new technologies will be widely implemented, which would radically reduce the costs and time of transportation and, respectively, the gravitational model will remain correct, the countries in the Priority Economic Interest Zone (PEIZ) of the Republic Moldova for this period is to be identified primarily from the number of relatively large economies located in the same geographical region with Moldova: Germany, Italy, Poland, Romania, Turkey, Ukraine, Russia.

According to the IMF forecast, the mentioned countries will register different growth rates, and these trends will primarily define the evolution of economic power relations at regional level. Thus, during the years 2020-2024, the share of Germany in the regional GDP of the mentioned countries would decrease insignificantly from 42.7% to 42.1%, of Italy – from 21.8% to 19.9%, of Russia – from 17.4% to 16.5%, of Poland – would increase from 6.4% to 7.6%, of Romania – from 2.6% to 2.9%, of Ukraine – from 1.3% to 1.8%, and Turkey will show impressive growth – from 7.6% to 9.5% [14].

At the same time, by 2030, according to some forecasts [6], the following economic leaders will dominate the region: Germany, with a GDP of USD 4.3 trillion (in USD 2016), Russia – USD 2.1 trillion., Turkey – USD 1.7 trillion and Poland – USD 1 trillion. Between 2020 and 2030, according to the World Bank forecast, most of the indicated countries will have a moderate negative demographic dynamics: the population of Germany will decrease from 83,191 to 82,259 thousand people, of Italy – from 60,172 to 58,580 thousand, of Poland – from 37,919 to 36,959 thousand, of Romania – from 19,238 to 18,343 thousand, of Ukraine – from 44,118 to 41,240 thousand, of Russia – from 144,346 to 141,738 thousand people. The most complicated situation will be in

19 238 la 18 343 mii, a Ucrainei – de la 44 118 la 41 240 mii, a Rusiei – de la 144 346 la 141 738 mii de persoane. Cea mai complicată situație va fi în Ucraina, dacă luăm în calcul că circa 2,3 milioane de persoane constituie populația Crimeii, care este inclusă, de facto, în populația Rusiei, prin urmare, populația Ucrainei, conform calculului BM, efectiv, nu va depăși 38 mil. de oameni.

Unica țară din regiune, care va avea o creștere semnificativă a populației în această perioadă, este Turcia: de la 84 339 la 89 158 mii, astfel ocupând, cu certitudine, locul 2 la acest compartiment în regiune, după Rusia (potrivit datelor oficiale, în partea europeană a acesteia locuiesc circa 100 mil. de oameni [rosstat.gov.ru]). Diferența va fi și mai drastică, dacă e să luăm în calcul situația dificilă la capitolul structurii demografice în țările europene – astfel, Oficiul Federal de Statistică al Germaniei așteaptă ca, spre anul 2035, numărul populației acestei țări cu vârsta cuprinsă între 20 și 66 de ani (care poate fi antrenată activ în câmpul muncii), va scădea cu 4-6 milioane în raport cu anul 2018, de la 51,8 la 45,8-47,4 milioane de oameni [3].

Un alt parametru, care va caracteriza economiile regiunii este dinamica creșterii productivității muncii. Analiza datelor la acest capitol denotă că, în ultimii ani, economiile examinate au manifestat o dinamică pozitivă, cu excepția Rusiei, productivitatea căreia, după anul 2014, s-a diminuat. Lideri la capitolul ritmurilor de creștere a productivității muncii sunt Germania, Turcia și, în special, România. Pentru Republica Moldova, avansarea acestei tendințe va însemna creșterea cererii externe pentru forță de muncă și, respectiv, creșterea presiunii asupra factorului muncii din economia noastră națională, cu implicații negative pentru situația demografică, în general.

Prin urmare, **primul trend la nivel regional este o anumită redistribuire a puterii economice generale, de la liderii actuali, Germania și Rusia, spre puterile emergente Turcia și Polonia.** Concomitent, în virtutea celor expuse mai sus, putem presupune continuarea confruntării regionale dintre SUA și UE cu Rusia pentru dominația economică în zona Europei de Est.

Pornind de la specificul manifestării puterii economice în cadrul regiunii, putem evidenția instrumentele economice de bază, utilizate în acest conflict, și anume: deschiderea piețelor de

Ukraine, if we take into account that about 2.3 million people is the population of Crimea, which is de facto is the population of Russia. Therefore, the population of Ukraine, according to WB calculations, will actually not exceed 38 million people.

The only country in the region, which will have a significant increase in population during this period, is Turkey: from 84 339 to 89 158 thousand, thus occupying with certainty the 2nd place in the region, after Russia (according to official data, about 100 million people live in the European part of country [rosstat.gov.ru]). The difference will be even more drastic if we take into account the difficult situation in terms of demographic structure in European countries – thus, the Federal Statistical Office of Germany expects that by 2035, the population of this country aged between 20 and 66 years (which can be active work force), will decrease by 4-6 million compared to 2018, from 51.8 to 45.8-47.4 million people [3].

Another parameter that will characterize the economies of the region is the dynamics of increasing labour productivity. The analysis of the data in this chapter shows that in recent years the examined economies have shown a positive dynamic, with the exception of Russia, whose productivity after 2014 decreased. Leaders in terms of labour productivity growth rates are Germany, Turkey and, in particular, Romania. For the Republic of Moldova, the advancement of this trend will mean the increase of external demand for labour, and respectively, the increase of pressure on the labour or factor in our national economy, with negative implications for the demographic situation in general.

Therefore, the **first trend at the regional level is a certain redistribution of general economic power, from the current leaders, Germany and Russia, to the emerging powers Turkey and Poland.** At the same time, we can assume the continuation of the regional confrontation between the USA / the EU with Russia for economic domination in Eastern Europe.

Given the specifics of the manifestation of the economic power in the region, we can highlight the basic economic instruments, used by main competitors in this conflict, namely: the opening/closing of own sales and labour markets; providing long-term financial support for investment projects; short-term loans during

desfacere și de muncă proprii; acordarea sprijinului financiar de lungă durată pentru proiecte investiționale; creditări de scurtă durată în perioada crizelor economice; asigurarea securității energetice. Scopul final al confruntării ar fi integrarea țărilor din zona disputată în proiectele integraționiste proprii/neadmiterea extinderii proiectelor rivale.

Pe lângă structurile de integrare economică regionale principale, UE și UEA, au interese proprii în zonă SUA și China. La baza intereselor chinezești, se află necesitatea economică de amplificare și securizare a relațiilor comerciale cu piețele europene prin crearea unei infrastructuri de transport, care ar uni China cu aceste piețe, în cadrul inițiativei „Centura și Drumul”, iar platforma politică a cooperării între China și țările Europei de Est, în acest caz, fiind „Formatul 17+1”. Interesele SUA se axează pe obiectivele blocării avansării Rusiei și Germaniei și deschiderii piețelor europene pentru exporturile gazelor de șist americane. În acest sens, cu SUA se asociază „Inițiativă a celor Trei Mări”, care unește 12 state ale regiunii, contributorii inițiali la Fondul de investiții al proiectului fiind Polonia și România, încă 1,0 mlrd. USD urmează să aloce SUA. „Inițiativa” ar putea fi un stadiu incipient al unui proiect integraționist nou, cu participarea țărilor Europei de Est, realizat sub „umbrela” Washingtonului, care ar putea deveni o contrabalansă a influențelor Germaniei și Rusiei, posibilitate mult discutată la nivelul experților și factorilor de decizie din SUA și Polonia. În etapa actuală, proiectul vizează crearea infrastructurii energetice și de transport, ce ar pune bazele unificării economice a regiunii.

În condițiile actuale, putem presupune că un rol important în cadrul confruntării regionale, în decursul următorului deceniu, îl va avea, anume, **problematica asigurării securității energetice** a statelor din zona disputată. Potrivit pronosticurilor Administrației Informației a Departamentului Energiei al SUA, în decursul anilor 2020-2030, în mixul energiei primare a continentului european, un rol tot mai important îl vor avea gazele naturale și energia regenerabilă, odată cu păstrarea volumelor consumate de petrol și diminuarea utilizării cărbunilor. Această tendință oferă pârgii de influență economică Rusiei, ca principal furnizor regional.

Respectiv, putem presupune că, în centrul conflictului, se va afla contestarea rolului Federației Ruse, ca furnizor principal de gaze

economic crises; ensuring energy security. The final goal of the confrontation would be the integration of the countries from the disputed area in their own integration projects/not admitting the extension of the rival projects.

In addition to the main regional economic integration structures, the EU and the EAU, also the US and China have their own interests in the region. At the heart of China's interests is the economic need to expand and secure trade relations with European markets by creating a transport infrastructure that would connect China with these markets, under the “Belt and Road” initiative, and the political platform for cooperation between China and countries of Eastern Europe being the organization of “17 + 1 format”. US interests focus on blocking the rapprochement of Russia and Germany and opening up European markets for US shale gas exports. In this sense, the US is associated with the “Initiative of the Three Seas”, which unites 12 states of the region, the initial contributors to the Investment Fund of the project being Poland and Romania, another USD 1.0 billion is to allocate by US. The “initiative” could be an early stage of a new integrationist project, with the participation of Eastern European countries (including Romania and Ukraine), carried out under the “umbrella” of Washington, which could become a counterbalance to the influences of Germany and Russia, a possibility widely discussed by experts and decision-makers from the US and Poland. At the present stage, the project aims to create energy and transport infrastructure, which would lay the foundations for the economic unification of the region.

In the current conditions, we can assume that an important role in the regional confrontation during the next decade will have the **issue of ensuring the energy security** of the states in the disputed area. According to the forecasts of the US Department of Energy, during the years 2020-2030, natural gas and renewable energy will play an increasingly important role in the primary energy mix of the European continent, while maintaining the volumes of oil consumed and reducing coal use. This trend offers strong levers of economic influence to Russia, as the main regional supplier.

Respectively, we can assume that at the heart of the conflict will be efforts aimed at the challenging of the role of the Russian Federation as the main supplier of natural gas to the coun-

naturale spre țările regiunii. Strategia rusă, în acest sens, se bazează pe parteneriatul cu puterile regionale, Germania (conducele „Nord Stream”, „Nord Stream 2”) și Turcia (conducta „TurkStream”), cu perspectiva transformării acestora în hub-uri energetice majore, ceea ce, inclusiv, le va garanta securizarea livrărilor și venituri suplimentare pentru tranzit spre alte țări din zonă. Realizarea planului ar permite conectarea regiunii în cadrul unui sistem unit, cu rolul-cheie al Moscovei. Totodată, interesele SUA necesită eliminarea Rusiei, ca furnizor regional principal de petrol și, în special, de gaze naturale, în favoarea producătorilor americani sau altor furnizori. Concomitent, țările regiunii sunt cointeresate de gaze la prețuri favorabile, în condițiile evitării poziției de dependență față de unicul furnizor.

În acest context, în anul 2018, Germania a acceptat realizarea proiectului „Nord Stream 2”, din Rusia spre Germania, cu capacitatea de 55 mlrd. m³, finalizat recent (septembrie 2021). Presiunile din partea SUA asupra Germaniei cu utilizarea instrumentelor de sancțiuni, în vederea stopării proiectului, a dus la acutizarea contradicțiilor dintre cele două țări și elaborarea mecanismului UE orientat spre sporirea sustenabilității economiei europene în fața sancțiunilor exteritoriale ale țărilor terțe, fiind utilizată sintagma „suveranitatea economică și financiară”.

În același sens, la baza „Inițiativei celor Trei Mări”, de asemenea, se află dimensiunea asigurării securității energetice, prin crearea infrastructurii pentru transportul gazelor naturale (terminalelor de lichefiere și gazoductelor – conectoare), ce ar uni spațiul respectiv pe interior și, totodată, cu furnizorii de energie primară, pe exterior.

În contextul strategiei în cauză, în regiune, actualmente, funcționează terminalele din or. Klaipeda, Lituania (având contract de livrare a GNL pe 10 ani, în volum de 540 mil. m³ anual, cu compania „Statoil”, Norvegia) și or. Swinoujscie, Polonia (cu contractul pe 20 de ani de livrare a circa 1,5 mlrd. m³ GNL anual, cu compania „Qatargas”, Qatar). Totodată, pentru următorii ani, se planifică construcția terminalelor GNL în or. Tallin (Estonia), or. Riga (Letonia), pe insula Krk (Croația), precum și extinderea celui din or. Swinoujscie, Polonia (vezi: figura 2). Suplimentar, se planifică construcția celor două terminale în Germania, or. Wilhelmshaven și or. Brunsbittel [12].

tries of the region. The Russian strategy in this regard is based on partnership with the regional powers, Germany (projects of “Nord Stream”, “Nord Stream 2”) and Turkey (“TurkStream”), with a view to transforming them into major energy hubs, which will ensure their strong strategical positions and ties to Russia, guarantee the security of deliveries and additional revenues for transit to other countries in the area. The implementation of the plan would allow the region to be connected within a united system, with the key role of Moscow. Also, US interests require the elimination of Russia and, in particular, natural gas, in favour of US producers or other suppliers, while the countries of the region are interested in gas at favourable prices, provided that the position of dependence on the sole supplier is avoided.

In this context, in 2018 Germany accepted the realization of the “Nord Stream 2” project, from Russia to Germany, with a capacity of 55 billion. m³, recently completed (September 2021). The US efforts to put pressure on the project using economic sanctions mechanisms has led to the development of the EU own mechanism to increase the sustainability of the European economy in the face of external sanctions from third countries, mentioning as a goal “economic and financial sovereignty”.

In the same sense, the basis of the “Three Seas Initiative” is also the dimension of ensuring energy security, by creating the infrastructure for natural gas transportation (liquefaction terminals and gas pipelines – connectors, which would unite the space on the inside and, at the same time, with primary energy suppliers on the outside.

In the context of this strategy, a number of the terminals in currently operate in the region: Klaipeda, Lithuania (having a 10-year LNG delivery contract, amounting to 540 million m³ per year, with the company “Statoil”, Norway); and Swinoujscie, Poland (with a 20-year contract for the delivery of about 1.5 billion m³ of LNG annually, with the company “Qatargas”, Qatar). For the next years, the construction of additional LNG terminals is planned: Tallinn (Estonia), or. Riga (Lithuania), on the island of Krk (Croatia), as well as the extension of the Swinoujscie terminal (see figure 2). In addition, the construction of the two terminals in Germany is planned, Wilhelmshaven and Brunsbittel [12].

- Proiectele gazoductelor/ Gas pipeline projects
- Proiectele stocării gazelor naturale/ Natural gas storage projects
- Terminalele pentru GNL:/ LNG terminals:**
- Operaționale/ Operational
- În construcție/ Under construction
- Extindere planificată/ Planned expansion
- Planificate/ Planned

Figura 2. Infrastructura europeană a GNL/
Figure 2. European LNG infrastructure

Sursa: elaborată de autori după https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/eu-us_lng_trade_folder.pdf/
Source: developed by authors based on https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/eu-us_lng_trade_folder.pdf/

În același timp, inițiativa principală a UE, în vederea diversificării furnizorilor este „Coridorul sudic de transport al gazelor”, care va unifica zăcămintele actuale și de perspectivă din regiunile Mării Caspice și Orientului Mijlociu cu piețele din partea de sud a UE.

Un jucător regional important, pe dimensiunea energetică, în următorul deceniu, ar putea deveni România, odată cu valorificarea zăcămintelor de gaze naturale în zona maritimă *off-shore* și diversificarea surselor și a rutelor de transport al gazelor prin România – operaționalizarea așa-numitului Coridor Vertical; Coridorului Transbalkan, conductelor de interconectare cu Ungaria, Bulgaria, Serbia și Republica Moldova; construcția reactoarelor nucleare 3 și 4 de la Cernavodă. La baza strategiei române de obținere a rolului unei puteri energetice dominante la nivelul regional, se află consolidarea parteneriatului România-SUA în domeniul securității energetice regionale, iar în calitate de „coloană vertebrală” a acesteia fiind considerate marile companii cu capitalul majoritar al statului [17].

Concluzii

Trendurile principale pe dimensiunea SEE, la nivel global, sunt: (1) *deplasarea centrului economic mondial din spațiul Nord-*

At the same time, the EU main initiative to diversify suppliers is the “Southern Gas Transport Corridor”, which will link current and prospective deposits in the Caspian Sea and Middle East regions with markets in the southern part of the EU.

An important regional player on the energy dimension in the next decade could become Romania, after the capitalization of natural gas deposits in the *offshore* maritime area and the diversification of gas transportation sources and routes through Romanian territory – the operationalization of the so-called Vertical Corridor; Trans-Balkan Corridor, interconnection pipelines with Hungary, Bulgaria, Serbia and the Republic of Moldova; construction of nuclear reactors 3 and 4 at Cernavoda. At the basis of the Romanian strategy for obtaining the role of a dominant energy power at regional level, is the consolidation of the Romania-US partnership in the field of regional energy security, and as its “backbone” being considered large companies with majority state capital [17].

Conclusions

The main trends in the external security dimension at global level are: (1) *the shift of the world economic centre from the North Atlantic*

atlantic spre Asia de Sud-Est; prin urmare, se așteaptă că, la nivelul anilor 2028-30, China va depăși SUA, iar țările E7 vor depăși grupul G7; (2) *schimbări majore în structura sectorului energetic* pe dimensiunile cererii, ofertei și transportului, generate de avansările tehnologice actuale.

La nivel regional, putem prognoza că, în perioada 2020-2030, se vor desfășura următoarele trenduri principale, prin prisma Securității Economice Externe: 1) *reconfigurarea raportului de putere economică, de la Rusia și Germania, în favoarea Turciei și Poloniei*; 2) continuarea *confruntării geopolitice dintre SUA/UE și Rusia*, în centrul căreia se află problema reformatării regiunii, din punctul de vedere al *securității energetice*.

to Southeast Asia; therefore, it is expected that by 2028-30 China will overtake the US and the E7 countries will overtake the G7 group; (2) *major changes in the structure of the energy sector* in terms of demand, supply and transport, generated by current technological advances.

At the regional level, we can forecast that, during the years 2020-2030, the following main trends will take place, through the prism of the external economic security: 1) *the reconfiguration of the economic power ratio, from Russia and Germany, toward Turkey and Poland*; 2) the continuation of the geopolitical *confrontation between the USA/EU and Russia*, at the centre of which stands the issue of reforming the region in terms of *energy security*.

Bibliografie/Bibliography:

- BALDWIN, David, A. The Concept of Security. In: *Review of international studies*. 1997, nr. 23, p. 5 – 26. ISSN: 0260-2105 (Print), 1469-9044 (Online)
- BAIROCH, Paul. The paradoxes of economic history: Economic laws and history. *European Economic Review*. 1989, vol. 33, issue 2-3, 225-249. ISSN: 0014-2921
- Destatis, Press release No. 242 din 27.07.2019. <https://www.destatis.de/SiteGlobals/Forms/Suche/Presse/EN/> (vizitat 01.05.2020).
- HUANG, M., CHEN, N., CHEN, Y. An Analysis of the Potential Competitiveness of the Asian Infrastructure Investment Bank. In: *Asia-Pacific Development Journal*. 2016, vol. 23, No. 2, p. 19-34. ISSN 2411-9873
- LUPUȘOR, A., FALĂ, A., CENUȘĂ, D., MORCOTÎLO, Iu. (2019). Republica Moldova 2019. Raport de stare a țării. Expert-Grup, Chișinău. https://www.expert-grup.org/media/k2/attachments/Raport_2019_ro_compilat.pdf (vizitat 02.07.2020).
- Pricewaterhouse Coopers LLP, 2019 Transparency Report. (online). Disponibil: <https://www.pwc.com/gx/en/about/pdf/pwc-us-transparency-report-2019.pdf>. (vizitat noiembrie 2020).
- WEBB, M. C., KRASNER, S. D. Hegemonic Stability Theory: an Empirical Assessment. In: *Review of International Studies*. 1989, 15, p. 183 – 198. ISSN: 0260-2105 (print) 1469-9044 (web)
- Anuarul statistic al Republicii Moldova 2019. Biroul Național de Statistică, Chișinău, 2019. BNM, 2019. ISBN 978-9975-3327-6-7
- BP. Statistical Review of World Energy 2019. 68th edition. BP, 2019. <https://www.bp.com/content/dam/bp/business-sites/en/global/corporate/pdfs/energy-economics/statistical-review/bp-stats-review-2019-full-report.pdf> (vizitat 17.12.2019).
- How China Lends. Chinese Loan Contracts. 2020. Disponibil: <http://www.aiddata.org/> (vizitat noiembrie 2020).
- Commission presents ways to further strengthen the euro's global role. 5 december 2019. Available : https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_18_6643
- U.S. liquefied natural gas (LNG) has the potential to help match EU gas needs. 2020. Available: https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/eu-us_lng_trade_folder.pdf
- International Trade Center Database.2020. Disponibil: <http://www.intracen.org/> (vizitat noiembrie 2020).

14. The International Monetary Fund. 2020. Disponibil: <https://www.imf.com/>. (vizitat noiembrie 2020).
15. Global Innovation Index (GII) 2020-report. Disponibil: <https://www.globalinnovationindex.org/gii> (vizitat noiembrie 2020).
16. Handbook of Statistics 2019. UNCTAD, New York, 2019. ISBN: 978-92-1-112940-3
17. Securitate energetică (online). 2021. <https://www.mae.ro/node/1602>. (vizitat aprilie 2021).
18. The World Bank.2020. Open database. /Economy and Growth (online). Disponibil: <https://data.worldbank.org/>. (vizitat noiembrie 2020).
19. Productivity increases make economic growth possible. 2021. Economic Growth (online). Disponibil: <https://ourworldindata.org/economic-growth>. (Vizitat aprilie 2021).
20. World Economic Outlook: Challenges to Steady Growth. International Monetary Fund, Washington D.C., October 2018. ISBN: 978-1-48437-679-9.
21. КИРТОАГЭ Р.Н. (2019). Взгляд на концепт национальной безопасности через призму связи «безопасность — развитие» / Труд. Профсоюзы. Общество = Labour. Trade Unions. *Society: ежеквартальный научно-практический журнал* / Федерация профсоюзов Беларуси, Международный университет "МИТСО". – 2019. – № 2. – С. 84-89. ISSN 2074-9422.